

ULUSLARARASI DENEYİMLİ TÜRK KLASİK GİTAR YORUMCULARININ GİTAR EĞİTİM SÜREÇLERİNİ ETKİLEYEN BAZI ÖGELER

Levent DOĞRU

ATSO Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi
leventdogru73@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Sadık YÖNDEM

Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
yondem_s@ibu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırma, uluslararası deneyimli Türk klasik gitar yorumcularının klasik gitar eğitimi süreçlerini inceleyerek; uluslararası düzeyde başarılı olmalarını etkileyen öğelerden bazılarını incelemek ve klasik gitar öğretmenlerine uluslararası düzeydeki klasik gitar öğrencilerinin yetiştirilme sürecini etkileyen, öğelerin neler olabileceğini göstermek amacıyla hazırlanmıştır. Betimsel bir yapıda olan bu araştırmada 13 uluslararası deneyimli klasik gitarist ile görüşme yapılmıştır. İncelemede ulaşılan veriler frekans, yüzde dağılım şeklinde sayısal olarak ifadelendirilmiştir. Araştırma sonucunda; uluslararası deneyimli Türk klasik gitar yorumcularının eğitsel süreç ve aile yaşantılarına yönelik tespitler yapılmış ve bu sonuçlar ışığında çeşitli öneriler getirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Gitar, Gitar Eğitimi, Gitarist.

THE COMPONENTS AFFECTING THE GUITAR EDUCATION PROCESSES OF THE INTERNATIONALLY EXPERIENCED TURKISH CLASSICAL GUITAR INTERPRETERS

ABSTRACT

This research has been carried out for the classical guitar teachers and students to highlight what the possible effects would be in the process of educating the classical guitar students at an international level, studying the educational processes of the internationally experienced Turkish classical guitar interpreters with the purpose of studying the components which make them successful at an international level. In this descriptive research, 13 internationally experienced classical guitarists have been interviewed. The obtained results have been expressed in terms of frequencies and numerical percentage charts. As a consequence of the study; some detections have been made about the educational processes and family lives of the internationally experienced Turkish classical guitar interpreters and various suggestions have been made in respect to these results.

Key Words: Guitar, Guitar Education, Guitarist.

GİRİŞ

Günümüzde, iletişim, ulaşım, medya sektörleri ile müzik teknolojisinin yarattığı müzik endüstrisindeki ilerlemeler, ulusların birbirleri ile olan kültürel iletişimlerinin yoğunluk kazanmasının nedenleri olarak görülebilir.

“Müzik kültürel bir olgudur. Geçmiş ile gelecek arasında bağlar kurar. Kültürün hem nedeni hem de sonucu olan insan değerlerini dile getirir” (Say, 2001,19). Sanat bir toplumdaki dinamizmi arttırmakla birlikte, toplumlar arası sıkı bağların kurulmasında da önemli bir etkidir. “Müzik seslerle anlatılan bir sanattır” (Say, 2001, 17). Bu sanatın oluşum sürecinde ki üç temel öge; “Besteci, seslendirici (yorumcu) ve dinleyicidir” (Say, 2001, 20). Yorum, bir müzik eserini, bireysel bir duyarlılık, üslup ve teknikle seslendirme ve söyleme biçimidir.

17. yy.’dan itibaren müzisyenler, sadece sarayda değil, saraya bağlı derebeylik yönetimlerine de bağlıydı. Fransız devrimi ile birlikte burjuvazinin kendi beğenisi ve bilinçlenmesi, yeni bir kültürel zemin ortaya çıkarmıştır. Bu kültürel zemin, ileriki dönemde tabana yayılarak, geniş açılımlar gösterecektir.

Bu dönemdeki besteci ve müzisyenler aristokrasiye bağlılıklarını sürdürmeleri nedeniyle, daha sonra oluşacak olan müzik endüstrisinin gelişimine katkıları, ileriki dönemlere kalmıştır. 1877 yılında fonografin, 1887’de gramfon’un icadıyla, konserlerin kayıtları yapıp, yakından takip edilebilir hale gelmiştir. Bir başka ifadeyle bu iki cihazın icat edilmesi, yorumculuğun tarihsel gelişiminde dönüm noktası sayılabilir. Bu icatlardan önceki süreçte yazılı kaynaklar doğrultusunda, geçmiş zamanki müzik yorumculuğu konusunda, bir takım bilgiler ele geçmiştir. Bu icatlardan önce yorumcular için en önemli değerlendirme, konser sonrasında müzik eleştirmenleri tarafından yapılan değerlendirmelerdi. Bu cihazların icadı ile besteciler diğer bestecilerin eserlerine rahat ulaşmakta, müzisyenler ise, bir eserin önceki yorumlarına daha kolay ulaşma olanağına sahip olmuşlardır. Bu durum, yorumculuk değerlendirmeleri yapma olanağı sağlamakla birlikte, yeni gelen öğrencilerin, eğitim yaşantısını da olumlu yönde etkilemiştir.

Yorumculuğun tarihsel gelişimine paralel olarak, gitarda ilk ortaya çıkışından günümüze kadar, farklı biçimler ve değişik isimlerle gelişim süreci yaşamıştır. “Hitit Gitarı, gitar tipi enstrümanlar içerisinde, en eski olarak bilinenidir. Gitar çalan insan oymalı kaya, Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi’ndedir. Yaklaşık 3300 yıl (M.Ö.

1400) öncesine ait olan bu kaya, Alacahöyük civarında yapılan kazılarda çıkmıştır” (Kanneci, 1988, 4). “XIII. ve XIV. yüzyıldan kalma betimlemeler, kuş tüyü bir pena ile çalınan ‘8’ şeklinde bir enstrümanın varlığını gösterir. Yine de bu döneme ait bazı kaynaklar, guittara latina adlı bir Latin gitarından bahseder. Gitar için müzik içeren ilk kitapların tarihi, XVI. yüzyıla kadar uzanır. Bu kitaplarda her üç veya dört teli de, ünison bir biçimde akort edilen çiftlerden oluşmak üzere, dört telli bir gitardan söz edilir. En alt tel bazen bir oktavlık aralıkla akort edilirken, en üst tel çoğunlukla tektir” (Moore, 1999, 14).

Çalgı eğitimi, birebir ders yapılan bir eğitim süreci izlemektedir. Bu süreçte öğrencilerin, eğitimcilerden etkilenmeleri, bu dönemin en önemli özelliklerindedir. Gitar öğrencileri de, eğitimcileri ile bu etkileşimi yaşarken diğer taraftan, bireysel gelişimlerine katkıda bulunacak uluslararası gitaristlerin, performanslarına ait görsel ve işitsel kayıtları da elde etme fırsatı bulurlar. Bu kayıtlardan, solistlerin performanslarına ait, teknik ve yorum özelliklerini dinleyen öğrenciler, kendileri için gerekli çıkarımları yaparak, gitar eğitimlerini daha da ilerletme çabası içinde bulunurlar.

Uluslararası niteliklere sahip gitar sanatçılığı konusunun bazı açılardan ele alınarak tanımlanması, bu alanda yetişecek genç gitaristlerin ne tür süreçlerden geçecek olmalarına yönelik bazı ipuçları verecek olmasından dolayı önem taşımaktadır. Doğrudan gitar sanatçısı yetiştirmeye yönelik kurumsallaşmış yapıların kısıtlılığı ailelere, bireylere önemli yükler bindirmektedir. Bu bakımdan uluslararası deneyime sahip gitarcuların eğitim süreçleri, aile yapıları ve başarılarını etkileyen öğelerin neler olduğu belirlenmelidir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada uluslararası deneyimli Türk klasik gitar yorumcularının klasik gitar eğitimi süreçlerinin incelenmesi ve başarılarını etkileyen öğelerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırmada şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Yorumcuların aile ve akraba çevresi nasıl bir özellik göstermektedir?,
2. Yorumcuların ve ailelerinin ekonomik düzeyi nasıl bir özellik göstermektedir?,
3. Yorumcuların eğitim süreçlerini geçirdikleri yerleşim yerleri nelerdir?,
4. Yorumcuları yönlendiren etkenler nelerdir?
5. Yorumcuların eğitim aşamaları nasıldır?

YÖNTEM

Araştırma, genel tarama modellerinden birisi görüşme tekniğinden yararlanılarak yürütülmüştür

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcıları uluslararası deneyimli Türk klasik gitaristlerinden oluşmaktadır. Uzmanlarla yapılan görüşmeler sonucunda uluslararası deneyim kriterleri olarak;

- 1)Yurt içi ve dışında uluslararası gitar festivallerinde solo ya da grup ile performans sergilemek,
- 2) Türkiye dışında önemli konser salonlarında resital vermek
- 3) Uluslararası gitar yarışmalarına katılmak,
- 4) Uluslararası gitar yarışmalarında jüri üyesi olarak yer almak,
- 5) Türkiye dışında başka ülkelerde masterclass yürütmek.

Araştırma verilerinin toplandığı 2007 yılında görüşmelerden toplanan bilgilere göre bu niteliklere sahip gitarist sayısı18 olarak saptanmıştır. Bunlardan, araştırmacı tarafından ulaşılabilen ve görüşme yapılan 13 gitarist araştırma kapsamına alınmıştır. Bu bakımdan katılım oranı % 72'dir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma sorularına yanıt aranmasında, yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yapılandırılmış görüşme 'önceden yapılan ve ne tür soruların ne şekilde sorulup, hangi verilerin toplanacağını en ayrıntılı biçimde saptayan, görüşme planının aynen uygulandığı bir görüşmedir' (Karasar, 2005,167). Görüşme içeriğinin planlanması ve ilgili soruların hazırlanmasında uzman görüşü alınmıştır. Veriler katılımcılardan 10'u ile araştırmacı tarafından yüz yüze görüşme yoluyla toplanmıştır. Yüz yüze görüşme olanağı olmayan, yurt dışında yaşayan 3 gitariste ise elektronik posta yolu ile ulaşılmış ve araştırma sorularını yazarak yanıtlamaları istenmiştir.

Verilerin analizinde frekans, yüzde gibi betimsel istatistik teknikleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Yorumcuların aile yapısı

Gitarist, ebeveynlerinin, % 69,2'nin hayatta olduğu, % 30,8'nin hayatta olmadığı; hayatta olmayanların, % 7,7'sinin okul öncesinde, % 7,7'sinin ortaöğretimde, % 7,7'sinin yüksek lisansta, % 7,7'sinin doktora döneminde yaşamdan ayrıldığı, ebeveynlerinin % 100'nün birlikte yaşadıkları tespit edilmiştir. Gitaristler ebeveynlerinin, % 15,4 kalıcı rahatsızlığının bulunduğu, % 84,6 kalıcı rahatsızlığının bulunmadığını belirtmişlerdir.

Uluslararası deneyime sahip gitaristlerin tümü, aile çevresindeki huzurlu ortamdan eğitimlerinin olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. % 84,6'sının gereksinimlerinin aileleri tarafından karşılandığı, % 15,4'ünün ise gereksinimlerinin karşılanmadığı belirlenmiştir.

Gitarist annelerinin, 1'inin (% 7,7) İlköğretim, 5'inin (% 38,45) Ortaöğretim, 6'sının (% 46,15) Lisans, 1'inin (% 7,7) Yüksek lisans eğitime; Babalarının, 4'ünün (% 30,75) Ortaöğretim, 7'sinin (% 53,85) Lisans, 2'sinin (% 15,40) doktora eğitimine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Gitaristlerin ailelerinin, 11'inin (% 84,6) müzikle ilgilenmediği, 2'sinin (% 15,4) müzikle ilgilendiği belirlenmiştir. 2'sinin (% 15,4) aileleriyle beraber çalışmadıkları, 1'inin (% 7,7) amatör, 1'inin (% 7,7) ise profesyonel olarak müzikle ilgilendikleri belirlenmiştir.

Uluslararası deneyimli gitaristlerin 13'ünün (% 100) kardeşlerinin bulunduğu; bu kardeşlerden 6'sının (% 46,15) müzikle ilgilenmediği, 7'sinin (% 53,85) müzikle ilgilendiği belirlenmiştir. 4'ünün (% 30,8) kardeşiyle beraber çalıştığı, 3'ünün (% 23,1) beraber çalışmadığı, 5'inin (% 71,4) amatör, 2'sinin (% 28,6) profesyonel olarak ilgilendikleri belirlenmiştir.

Gitarist ailelerinin 7'sinin (% 53,85) evlerinde müzikle ilgili donanımın bulunmadığı, 6'sının (% 46,15), evlerinde müzikle ilgili donanımın bulunduğu belirlenmiştir. Müzikle ilgili bu donanımın 5'inin (% 38,45) amatör, 1'sinin (% 7,7) ise profesyonel bir donanım olduğu tespit edilmiştir.

Gitaristlerden 4'ünün (% 30,8) ebeveynlerinin müzik arşivlerinin bulunmadığı, 9'unun (% 69,2) müzik arşivlerinin bulunduğu belirlenmiştir.

Gitarist ailelerinin, 6'sının (% 46,15) müzik dinleme alışkanlığının bulunmadığı, 7'sinin (% 53,85) müzik dinleme alışkanlığının bulunduğu; annelerinin dinledikleri müzik türlerinin, 1'inin (% 7,7) Klasik Müzik, 2'inin (% 15,4) Türk Sanat Müziği, 1'inin (% 7,7) Popüler Müzik, 3'ünün (% 23,1) Tüm Müzik türlerini dinlediği, babalarının dinledikleri müzik türlerinin ise 3'ünün (% 23,1) Klasik Müzik, 1'inin (% 7,7) Türk Sanat Müziği, 1'inin (% 7,7) Pop Müzik, 2'inin (% 15,4) Tüm Müzik türlerini dinlediği belirlenmiştir.

Gitaristlerin, 9'unun (% 69,2) bekar olduğu, 4'ünün (% 30,8) evli olduğu belirlenmiştir. Evli olan gitaristlerden 2'sinin (% 15,4) yüksek lisans döneminde, 2'sinin (% 15,4) doktora döneminde evlendikleri tespit edilmiştir.

Gitaristlerin, 12'sinin (% 92,3) çocuğunun bulunmadığı, 1'inin (% 7,7) çocuğunun bulunduğu belirlenmiştir. Çocukların dünyaya gelme döneminin doktora sonrası olduğu tespit edilmiştir.

Yorumcuların ekonomik durumu

Gitarist ailelerinin ekonomik düzeyi incelendiğinde, 3'ünün (% 20,1) alt düzeyde, 9'unun (% 69,2) orta düzeyde, 1'inin (% 7,7) yüksek düzeydeki ekonomik yapıya sahip oldukları; 1'inin (% 7,7) kiracı olduğu, 12'sinin (% 92,3) evlerin kendilerine ait olduğu belirlenmiştir. Ev sahibi olma dönemlerinin ise 4'ünün (% 30,7) Okul öncesi, 3'ünün (% 23,1) İlköğretim, 3'ünün (% 23,1) Ortaöğretim, 1'inin (% 7,7) Lisans, 1'inin (% 7,7) Yüksek lisans döneminde olduğu tespit edilmiştir.

Gitaristlerin eğitimleri sırasında, 6'sının (% 46,2) ekonomik sıkıntı yaşamadığı, 7'sinin (% 53,8) ekonomik sıkıntı yaşadığı tespit edilmiştir.

Gitaristlerin eğitimleri sırasında, 4'ünün (% 30,8) eğitim bursu almadığı, 9'unun (% 69,2) eğitim bursu aldığı belirlenmiştir. Burs alan gitaristlerden 7'sinin (% 53,8) özel eğitim bursu, 2'sinin (% 15,4) yurt dışı bursu aldıkları tespit edilmiştir. Bursu veren kurum veya kuruluşların ise 2'sinin (% 15,4) yabancı ülkeler, 7'sinin (% 53,8) üniversiteler olduğu tespit edilmiştir.

Yorumcuların eğitim süreçlerini geçirdikleri yerleşim yerleri

Çizelge 1. Gitaristlerin ailelerinin, yaşadıkları yerleşim birimlerinin klasik gitar eğitimi süreçlerine göre dağılımı

Yerleşim birimi	Okul öncesi	İlköğretim	Ortaöğretim	Lisans	Yüksek lisans	Doktora	Tüm süreç
Adana							1
Ankara	1	1	1	2	1	1	7
Elazığ	1						
İstanbul			1	2	4	1	1
Samsun		1	1				
Uşak	1	1	1				
Wrefeld	1	1					

Çizelge 1’göre, klasik gitar yorumcularının ailelerinin, yurdun değişik yerleşim birimlerinde yaşadıkları, ileriki eğitim süreçlerinde ise büyük şehirlerde yaşamaya başladıkları söylenebilir.

Çizelge 2. Gitaristlerin klasik gitar eğitimlerini sürdürdükleri yerleşim birimlerinin klasik gitar eğitimi süreçlerine göre dağılımı

Yerleşim birimi	İlköğretim	Ortaöğretim	Lisans	Yüksek lisans	Doktora	Tüm süreç
Adana		1				1
Ankara	1	2	6	2	3	5
İstanbul		1	1	3		1
Wrefeld	1					
California				1		
New York				1		
N.H.Connecticut				1		

Çizelge 2'ye göre gitaristlerin eğitimlerini eğitimlerini İstanbul ve Ankara gibi büyük şehirlerde sürdürdükleri söylenebilir

Gitaristlerin 9'unun (% 69,2) eğitimlerini, ailelerinin yanında sürdürdükleri, 4'ünün (% 30,8) eğitimlerini, ailelerinin yanında sürdürmedikleri; 8'inin (% 61,5) çalışma odasının bulunduğu, 5'inin (% 38,5) çalışma odasının bulunmadığı belirlenmiştir.

Yorumcuları yönlendiren etkenler nelerdir?

Gitaristlerin 7'sinin (% 53,85) eğitimlerine, belli bir hedef koyarak başladığı, 6'sının (% 46,15) eğitimlerine, belli bir hedef koymadan başladığı belirlenmiştir. Gitaristlerin 9'unun (% 69,20) çevresinden çalışmak için yönlendirilmediği, 4'ünün (% 30,80) çevresinden çalışmak için yönlendirildiği tespit edilmiştir. Yönlendirilme dönemlerinin ise, 1'inin (% 25) lise döneminde, 3'ünün (% 75) ise tüm eğitim dönemlerinde olduğu belirlenmiştir.

Gitaristlerin 13'ünün (% 100) eğitimlerine, kendi istekleri ile başladıkları; bununla birlikte ailelerden 4'ünün (% 30,80) gitar eğitimine başlanmasını desteklediği, 9'ünün (% 69,20) gitar eğitimine başlanmasını desteklemediği belirlenmiştir.

Gitaristlerin 3'ünün (% 23) eğitim süreçlerinde uluslararası klasik gitaristlerin yaşamlarını araştırmadığı, 10'unun (% 77) uluslararası klasik gitaristlerin yaşamlarını araştırdığı; araştırma dönemlerinin ise 1'inin (% 7,7) ortaöğretim, 5'inin (% 38,5) lisans, 4'ünün (% 30,8) tüm eğitim döneminde olduğu belirlenmiştir. 1'inin (% 7,7) müzik hayatını, 9'unun (% 69,3) müzik ve özel hayatlarını araştırdıkları belirlenmiştir.

Gitaristlerden, 2'sinin (% 15,40) örnek aldıkları klasik gitaristlerin bulunmadığı, 11'inin (% 84,60) örnek aldıkları klasik gitaristin bulunduğu, belirlenmiştir. Klasik gitaristlerden, 1'inin (% 7,7) ortaöğretim, 3'ünün (% 23,1) lisans, 1'inin (% 7,7) yüksek lisans, 6'sının (% 46,1) tüm eğitim dönemlerinde örnek aldıkları bu klasik gitaristlerin özel ve müzik hayatlarını araştırdıkları, örnek aldıkları gitaristlerin, toplam sayısının ise 21 yabancı klasik gitarist olduğu belirlenmiştir.

Gitaristlerden, 1'inin (% 7,7) örnek aldığı gitaristlerle diyalog kuramadığı, 10'unun (% 77) örnek aldığı gitaristlerle diyalog kurabildikleri belirlenmiştir. Diyalog kurma dönemlerinin, 1'inin (% 7,7) ortaöğretim, 6'sının (% 46,2) lisans, 2'sinin (% 15,4) yüksek lisans, 1'inin (% 7,7) tüm eğitim dönemlerinde olduğu tespit edilmiştir.

Gitaristlerin diyalog kurma biçimlerinin ise 1'inin (% 7,7) ders biçiminde, 2'sinin (% 15,4) sohbet biçiminde, 7'sinin (% 53,9) her iki biçimde olduğu belirlenmiştir.

Uluslararası Deneyimli Türk Klasik Gitar Yorumcularının eğitim aşamaları

Gitaristlerden, 2'sinin (% 15,38), eğitimlerine başlangıç yaşlarının (8-10) yaş arası; 3'ünün (% 23,1), (9-11); 1'inin (% 7,7), (12-14); 6'sının (% 46,15), (15-17); 2'sinin (% 15,38), (18-20); 1'inin (% 7,7), (21-23); yaş arası olduğu belirlenmiştir.

Gitaristlerin eğitimlerine başlamadan önce, 6'sının (% 46,2) çalgı çalmadığı, 7'sinin (% 53,9) gitardan farklı çalgı çaldığı belirlenmiştir. Gitaristlerin farklı çalgıları seslendirme dönemlerinin ise 3'ünün (% 23,1) Okul öncesinde, 2'sinin (%15,4) İlköğretimde, 2'sinin (% 15,4) Ortaöğretim dönemi olduğu; gitaristlerden 6'sının (% 46,2) çalgıyı sonradan bıraktığı, 1'inin (% 7,7) bırakmadığı belirlenmiştir.

Gitaristlerin eğitim süreçlerinde, 8'inin (% 61,50) klasik gitardan farklı bir çalgı eğitimi almadığı, 5'inin (% 38,50) farklı çalgı eğitimi aldığı belirlenmiştir. Klasik gitardan farklı olan çalgı eğitimi sürelerinin 2'sinin (% 15,4), (2-3) yıl; 1'inin (% 7,7), (3-4) yıl; 1'inin (% 7,7), (4-5) yıl; 1'inin (% 7,7), (7-8) yıl arasında olduğu; bu çalgı eğitimini alan gitaristlerin, 5'inde (% 38,50) klasik gitar eğitimlerine ara vermedikleri belirlenmiştir.

Gitaristlerin 4'ü (% 30,80) klasik gitar eğitimlerine, kendisinin başladığını, 8'inin (%61,50) Türkiye'den öğretmen ile başladığını, 1'inin (% 7,7) ise Türkiye dışından öğretmenle başladığını belirtmişlerdir. Gitaristlerden 1'i (% 7,7) öğretmenin eğitimini lise, 2'si (% 15,4) lisans, 2'si (% 15,4) yüksek lisans, 1'i (% 7,7) doktora, 3'ü de (% 23,1) amatör olduğunu belirtmiştir.

Gitaristlerden, 3'üne (% 23,1) çalışma yöntemi öğretilmediği, 10'una (% 76,9) çalışma yöntemi öğretildiği; çalışma yöntemi öğretilme dönemlerinin, 2'sinin (% 15,4) İlköğretim, 1'inin (% 7,7) Ortaöğretim, 4'ünün (% 30,8) Lisans, 3'ünün (% 23,1) tüm eğitim dönemi, olduğu belirlenmiştir.

Gitaristlerden, 7'sinin (% 53,80) fiziksel zorluklar yaşamadığı, 6'sının (%46,20) fiziksel zorluklar yaşadığı, eğitim sürecinde karşılaştıkları fiziksel zorlukların, 1'inin (% 7,7) Hız ve koordinasyon, 1'inin (% 7,7) Fazla efor sarf etme, 1'inin (% 7,7) Kasılma, 1'inin (% 7,7) Küçük eller, 1'inin (% 7,7), Bare olduğu; fiziksel zorlukları yaşama dönemlerinin, 2'sinin (% 12,5) İlköğretim, 3'ünün (% 18,75) Ortaöğretim,

7'inin (% 43,75) Lisans, 2'sinin (% 12,5) yüksek lisans, 2'sinin (% 12,5) doktora dönemlerinde olduğu belirlenmiştir.

Gitaristlerin, 1'inin (% 7,7) fiziksel zorlukları aşmak için etüt çalışmadığı, 5'inin (% 38,50) fiziksel zorlukları aşmak için etüt çalıştığı belirlenmiştir. Gitaristlerin yaşadıkları fiziksel zorlukları aşmak için, 2'sinin (% 15,4) kendisinin etüt yazdığı, 1'inin (% 7,7) öğretmenin etüt yazdığı, 2'sinin (% 15,4) kendisinin ve öğretmenin etüt yazdığı belirlenmiştir. Aynı zamanda, 2'sinin (% 15,4) teknik kitap kullandığı, 3'sinin (% 23,1) teknik kitap kullanmadığı belirlenmiştir.

Gitaristlerin, 1'inin (% 7,7) armoni bilgisini ortaöğretim, 8'inin (% 61,50) lisans, 4'ünün (% 30,8) yüksek lisans dönemlerinde kazandıklarını belirtmişlerdir. Gitaristlerden 7'sinin (% 53,80) eser bestelediği, 6'sının (% 46,20) eser bestelediği; eser besteleme dönemlerinin ise 1'inin (% 7,7) İlköğretim, 3'ünün (% 23,1) Lisans, 1'inin (% 7,7) yüksek lisans, 1'ininde (% 7,7) tüm eğitim dönemlerinde olduğu tespit edilmiştir.

Gitaristlerin 3'ü (% 23,05) klasik gitar eğitimi süreçlerindeki okulları seçme nedeni olarak okul olanaklarının yüksek olduğunu, 2'si (% 15,4) ailevi nedenlerden, 1'inin (% 7,7) yaşadığı şehirde olduğundan, 3'ü (% 23,05) alternatifi olmadığından, 4'ü (% 30,8) öğretmenlerinin etkisinde kalmalarından dolayı olduğunu, belirtmişlerdir.

Gitaristlerin 8'i (%61.50) yüksek düzeyde, 5'i (%38.50) orta düzeyde yabancı dil bilmektedir.

Gitaristlerin, 11'inin (% 84,6) klasik gitar eğitimi sürecinde spor yaptığı, 2'sinin (% 15,4) spor yapmadığı belirlenmiştir. Bu verilere göre, gitaristlerin spor ile ilişkilerinin kuvvetli düzeyde olduğu söylenebilir.

Gitaristlerin, 11'inin (% 84,60) eğitimleri sırasında sakatlanmadığı, 2'sinin (% 15,40) klasik gitar eğitimleri sürecinde sakatlandığı; sakatlanma dönemlerinin 1'sinin (% 7,7) lisans, 1'sinin (% 7,7) yüksek lisans döneminde olduğu, 1'inin (% 7,7), 1 yıl; sakatlık süreci geçirdiği, 1'inin (% 7,7), 3 yıl; sakatlığının sürdüğü belirlenmiştir. Sakatlanma nedenlerinin ise 1'inin (% 7,7) fazla çalışmaktan kaynaklandığı, 1'inin (% 7,7) ısınmadan çalışmaya başlamaktan kaynakladığı tespit edilmiştir.

Gitaristlerin sakatlanmadan dolayı, 1'sinin (% 7,7) eğitimine ara vermediği, 1'inin (% 7,7) eğitimine ara verdiği, ara verme döneminin ise 1'inin (% 7,7) lisans döneminde olduğu belirlenmiştir.

Gitaristlerin, 11'inin (% 84,6) eğitimlerine farklı nedenlerden dolayı, ara vermediği, 2'sinin (% 15,4) ara verdiği; ara verme dönemlerinin ise 1'inin (% 7,7) lisans döneminde, 1'inin (% 7,7) yüksek lisans döneminde olduğu belirlenmiştir. Ara verme nedenlerinin ise 1'inin (% 7,7) sedef hastalığı, 1'inin (% 7,7) sıkıldığı için ara verdiği, tespit edilmiştir.

Gitaristlerin, 13'ünün (% 100) tüm eğitim dönemlerinde konserlere gittiği; 2'sinin (% 12,5) Her tür müzik, 3'ünün (% 18,75) Jazz, 7'sinin (% 43,75) Klasik Müzik, 1'inin (% 6,25) Rock, 3'ünün (% 18,75) Türk Halk Müziği olduğu, belirlenmiştir.

Gitaristlerden, 2'sinin (% 15,4) master-class'lara katılmadığı 11'inin (% 84,6) master-class'lara katıldığı belirlenmiştir. 3'ünün (% 23,1), (0-5); 1'inin (% 7,7), (5-10); 3'ünün (% 23,1), (15-20); 4'ünün (% 30,7), (20-25) sayı aralığında; master-class'lara katıldıkları tespit edilmiştir.

Gitaristler, dünya klasik gitaristliğinde önemli yerlerde bulunan; toplam 38 farklı klasik gitaristin master-class'larına katılmışlardır. Gitaristlerin, 7'sinin (% 63,60) yurt dışındaki master-class'lara, 4'ünün (% 36,4) yurt içi ve yurt dışında düzenlenen master-class'lara katıldıkları belirlenmiştir.

Gitaristlerden 2'sinin (% 15,4) ilk konserlerini gerçekleştirme dönemlerinin İlköğretim, 3'ünün (% 23,1) Ortaöğretim, 7'sinin (% 53,8) Lisans, 1'inin (% 7,7) Yüksek lisans döneminde olduğu belirlenmiştir. Gitaristlerin 3'ü (% 23) ilk konserleri öncesinde, kendilerini konsere motive edenlerin olmadığını, 10'u ise (% 77) kendilerini konsere motive edenlerin bulunduğunu belirtmişlerdir. Kendilerini motive eden insanların 4'ünün (% 30,8) öğretmenleri, 3'ünün (% 23,1) arkadaşları, 3'ünün (% 23,1) aileleri olduğunu belirtmişlerdir. Gitaristlerin 9'unu (% 69,3) motive eden insanların, sahne deneyimlerinin bulunduğunu, 1'inin (% 7,7) sahne deneyiminin bulunmadığını belirlenmiştir.

Gitaristlerin, 3'ü (% 23,1) Lisans, 5'i (% 38,40) Yüksek lisans, 1'i (% 7,7) Doktora, 4'ü (% 30,8) tüm eğitim dönemlerinde etkinliklere katıldıklarını, bu etkinliklerin, 3'ünün (% 23,1) yurt içinde, 10'unun (% 76,9) yurt içinde ve yurt dışında olduğunu, belirtmişlerdir.

Gitaristlerden 4'ünün (% 30,8) yurt içinde düzenlenen yarışmalara, katılmadığı, 9'unun (% 69,2) katıldığı belirlenmiştir. Gitaristlerden 2'sinin (% 15,4) yarışmalara,

Ortaöğretim, 5'sinin (% 38,5) Lisans, 2'sinin (% 15,4) Yüksek lisans dönemlerinde katıldıkları belirlenmiştir. 2'sinin (% 15,4) katıldıkları yarışmalarda derece almadığı, 7'sinin (% 53,80) derece aldığı, bu derecelerin ise 3'ünün (% 23) Birincilik, 1'inin (% 7,7) İkincilik, 2'sinin (% 15,4) Üçüncülük, 1'inin (% 7,7) Mansiyon, ödülleri olduğu belirlenmiştir. Gitaristlerin 8'i (% 61,5) yarışmaların yurt dışına gitmeleri ile ilişkili olmadığını, 1'i (% 7,7) yurt dışına gitmesi ile ilişkili olduğunu belirtmiştir.

Gitaristler, dünya klasik gitar yaşantısında önemli yerlerde bulunan, toplam 33 farklı klasik gitarist ile çalışma olanağı bulduklarını, yurt dışı eğitim sürelerinin 3'ünün (% 37,5), (0-1) yıl; 1'inin (% 12,5), (1-2) yıl; 1'inin (% 12,5), (4-5) yıl; 2'sinin (% 25), (9-10) yıl; 1'inin (13-14) yıl; aralığında olduğunu belirtmişlerdir.

SONUÇLAR

Uluslararası deneyime sahip gitaristlerin tümünün aile çevresindeki huzurlu ortamdaki olumlu yönde etkilendikleri tespit edilmiştir. Ailelerin çoğunluğu müzikle profesyonelce ilgilenmemektedir. Ailelerin yarısının evinde müzikle ilgili teknik donanım vardır. Yine buna paralel olarak ailelerin yarısı müzik dinleme alışkanlığına sahiptir. Gitaristlerin büyük bir çoğunluğu bekarlardır.

Gitarist ailelerinin ekonomik yapısı orta düzeydedir. Gitaristlerin yarısından fazlası öğrenimleri süresince ekonomik sıkıntı yaşamıştır. Eğitimleri sürecinde çoğunluğu eğitim bursu almıştır. Bursların çoğunluğu üniversiteler tarafından verilmiştir.

Klasik gitar yorumcularının ailelerinin, yurdun değişik yerleşim birimlerinde yaşadıkları, ileriki eğitim süreçlerinde ise büyük şehirlerde yaşamaya başladıkları gözlenmiştir. Gitar eğitimlerini İstanbul ve Ankara gibi konservatuvar olanakları daha fazla olan şehirlerde sürdürmüşlerdir. Gitaristlerin çoğunluğu eğitimlerini, ailelerinin yanında sürdürmüşlerdir. Büyük çoğunluğunun kendi çalışma odaları vardır.

Eğitimlerine bir hedef koyarak gitara başlama konusunda gitaristlerin yarısından fazlası bir dağılım göstermişlerdir. Büyük bir çoğunluğu ise çevresi tarafından yönlendirilmemişlerdir. Gitara başlamaları ve ilerleme süreçleri rastlamsal bir durum göstermektedir. Tamamına yakını kendi istekleri ile gitara başlamıştır. Gitaristlerin araştırmacı bir yapıya sahip oldukları, tanınmış gitaristlerin hayatlarını araştırdıkları,

hedeflerine ulaşmak için kendilerine örnek aldıkları gitar sanatçıları ile diyaloglarını ders alma ve sohbet etmek şeklinde gerçekleştirmişlerdir.

Gitaristlerin çoğunluğunun 15-17 yaş aralığında gitara başladıkları tespit edilmiştir. Yarısının gitardan önce bir çalgı çalmadığı, yarısının ise başka bir çaldığı tespit edilmiştir. Çoğunluğu gitara bir öğretmenle başlamıştır. Yarıdan çoğu fiziksel zorluk yaşamamıştır. Fiziksel zorluk yaşanan konular kasılma, ellerin küçük olması, bare basamama gibi durumlarda yoğunluk göstermiştir. Bu zorlukları çoğunluğu etüt çalışarak aşmıştır. Gitaristlerin tamamı yüksek ve orta düzeyde yabancı dil birikimine sahiptir. Büyük çoğunluğu eğitimleri sürecinde spor ile uğraşmıştır.

Gitaristlerin eğitim süreçlerinde klasik müzik konserleri çoğunluk olmakla birlikte, farklı müzik türündeki birçok konsere dinleyici olarak katıldıkları tespit edilmiştir. İyi müzik yorumcusu olabilmek için iyi bir dinleyici olmak ön koşullardan biri olarak görülebilir. Uluslararası deneyimli klasik gitaristlerin birçok master-class'a katıldıkları, müziğe ve klasik gitara bakışlarında, belirgin bir kazanımın bulunduğu ve kişisel gelişimlerini hızlandırdıkları tespit edilmiştir. Eğitimi okul dışında sürdürebilmenin yollarından en etkin olanı master-class'lardır. Yenilikleri izleyebilmek ve çalışmalarına kritikler almak yorumculuk yolunda önemli adımlardır. Masterclaslara katılım büyük orandadır. Gitaristler, dünya klasik gitar yaşantısında önemli yerlerde bulunan, toplam 33 farklı klasik gitarist ile çalışma olanağı bulmuşlardır. İlk konserlerini gerçekleştirme dönemleri büyük oranda lisans eğitimleri sırasında olmuştur. Büyük çoğunluğu yurtiçindeki yarışmalara katılmıştır.

ÖNERİLER

1. Sağlıklı ve uyum içerisindeki bir aile ortamında, kişinin gereksinimlerinin karşılanması ve aile bireylerinin yanlarında bulunabilmesi başarıyı doğrudan etkileyen faktörlerden biridir. Bu bakımdan uyumlu bir ev ortamı başarıyı artırabilir
2. Ebeveynlerin müzik arşivlerinin bulunması, gitaristlerin küçük yaştan itibaren müzik zevklerinin gelişmesi ile müzik kültürlerinin oluşmasında etken olarak görülebilir.
3. Başarılı öğrencilere burs, sponsorluk olanaklarının artırılması yetenekli öğrencilerin gelişmesinde olumlu etki sağlayabilecektir.

4. Dengeli bir spor sağlıklı vücut demektir. Çok ağır olmayan, vücudu sertleştirmeyen sporlar, uzun süreli gitar çalışmalarında vücudun gereksinimi olan vücut direncini artırması bakımından önemlidir
5. Gitaristlerin uluslararası deneyimli klasik gitarist kimliklerinin oluşmasında, öğretmenler önemli bir etkidir. İyi bir öğretmen ve yönlendirici yorumcuyu şekillendirmede büyük rol oynayabilir.
6. Gitaristlerin konserlere ve master-class'lara katılmaları müziğe ve klasik gitara bakış açılarının gelişimi için yararlı olacaktır.
7. Yorumcuların klasik gitar yarışmalarına katılmaktan ve başarısız olmaktan çekinmemeleri yarışmaların kendilerini ve diğer gitaristleri tanımada önemli bir adım olduğunu bilmelerinde yarar vardır.

KAYNAKLAR

- Balcı, K. (1995). **Sosyal Bilimlerde Araştırma, Yöntem, Teknik ve İlkeler**. Ankara Pegem Yayıncılık.
- Denizci, C. (2004). "Türkiye'de 7-9 Yaş Grubu Çocuklarına Yönelik Repertuar Destekli Klasik Gitar Eğitimi Programı Hazırlanması ve Etkililiğinin Sınanması". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Elmas, Y. (1994). **Sorularla Gitar**, İstanbul, Pan Yayınları.
- Kanneci, A. (2001). "Gitar İçin Beste Yapmış Türk Bestecilerinin Eğitimleri ve Gitar Yapıtlarının Uluslararası Gitar Repertuarındaki Yeri". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaptan, S. (1995). **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri**, Ankara, Tekişik Web Ofset Tesisleri.
- Karasar, N. (2005). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.
- Moore, S. (1999) **Bütün Yönleriyle Gitarlar**. (Çev: Cüneyt Karul). Ankara, Dost Kitapevi Yayınları.
- Say, A. (2001). **Müziğin Kitabı**, Ankara, Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (1994). **İnsan ve Müzik İnsan ve Müzik Eğitimi**, Ankara, Müzik Ansiklopedisi Yayınları.